

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee komission tiedonantoa neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Ampuma-aseet ja EU:n sisäinen turvallisuus: kansalaisten suojeleminen ja laittoman kaupan estäminen”

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 87/05)

1. Johdanto

1.1 Euroopan tietosuojavaltuutetun kuuleminen

1. Komissio antoi 21. lokakuuta 2013 neuvostolle ja Euroopan parlamentille tiedonannon 'Ampuma-aseet ja EU:n sisäinen turvallisuus: kansalaisten suojeleminen ja laittoman kaupan estäminen' (jäljempänä 'tiedonanto')⁽¹⁾. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti siihen, että häntä kuultiin asiasta ennen tiedonannon antamista ja että hänelle annettiin mahdollisuus esittää epävirallisia huomautuksia komissiolle.

1.2 Tiedonannon tavoite ja kattavuus

2. Tiedonannossa määritetään EU:n strategia laittoman asekaupan torjumiseksi. Tähän tarkoitukseen ehdotetaan yhdenmukaista politiikkaa, jossa keskitytään neljään päätavoitteeseen:

— turvataan siviilikäyttöön tarkoitettujen ampuma-aseiden lailliset markkinat

— vähennetään ampuma-aseiden kulkeutumista rikollisten käsiin

— kohdistetaan enemmän painetta rikollismarkkinoihin

— tehostetaan tiedustelutoimintaa.

3. Näihin keskeisiin tavoitteisiin pääsy vaatii erilaisia tehtäviä. Jotkin niistä saattavat sisältää henkilötietojen käsittelyä, millä voi olla vaikutusta yksilön tietosuojaan:

— Merkintöjä koskevan EU:n standardin määrittäminen: aseeseen merkityt tiedot saattavat sisältää henkilötietoja.

— Aseenkantolupaa koskevien sääntöjen yksinkertaistaminen sekä mahdollinen vaatimus siitä, että lääkärin-tarkastus ja rikosrekisterin tarkastus ovat ehtona ampuma-aseiden lailliselle ostolle ja omistukselle. Lääkärin-tarkastuksiin liittyy kansalaisten terveystietojen käsittely. Terveystiedot ovat arkaluonteisia tietoja direktiivin 95/46/EY 8 artiklan tarkoittamassa merkityksessä, ja niitä on suojattava erityisesti⁽²⁾. Siksi niitä koskevat erittäin tiukat tietosuojavaatimukset. Rikosrekisterin tarkastukset tarkoittavat rikoksiin, tuomioihin tai turvallisuutta koskeviin toimenpiteisiin liittyvien tietojen käsittelyä, joka voidaan suorittaa ainoastaan julkisen viranomaisen valvonnassa (kuten direktiivin 95/46/EY 8 artiklan 5 kohdassa määritetään).

— Välittäjien pakollinen rekisteröinti ja seulonta: uuden tietokannan luomisessa ja välittäjien henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan keskeisiä tietosuojaperiaatteita, joita ovat esimerkiksi tietokannan luomisen tarpeellisuuden perustelevuus, käsittelyn oikeasuhteisuus ja puuttuminen yksityisyyteen.

⁽¹⁾ KOM(2013) 716 lopullinen.

⁽²⁾ Katso 8. huhtikuuta 1992 annettu päätös unionin tuomioistuimen asiasta C-62/90 *Commission/Allemagne*, 23 kohta, ja 5. lokakuuta 1994 annettu päätös asiasta C-404/92 X/ *Commission*, 17 kohta; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 17. heinäkuuta 2008 antama päätös *I v Finland* (No 20511/03), 38 kohta, ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 25. marraskuuta 2008 antama päätös *Armonas v Lithuania* (No 36919/02), 40 kohta.

- Mahdolliset tekniset ratkaisut, kuten biometriset tunnistimet, jolloin ostettuun aseeseen tallennetaan omistajan henkilötiedot ja sitä voi käyttää ainoastaan aseiden laillinen omistaja. Biometristen tietojen käsittelyä koskevat tiukat tietosuojatakeet ja turvallisuusvaatimukset, jotka on kuvattu tässä lausunnossa.
  - Rajatylittävän yhteistyön edistäminen ampuma-aseiden laittoman hallussapidon ja liikkumisen estämiseksi tarkoittaa muun muassa ampuma-aserikoksia koskevien tietojen koordinoitua keruuta ja vaihtoa, johon osallistuu poliisi-, raja- ja tulliviranomaisia. Poliisin ja tullin tietokantojen käyttöoikeuksia säännellään tiukasti, kuten jäljempänä todetaan.
  - Rikollisten käyttämien ampuma-aseiden jäljitettävyyden, jotta voidaan tunnistaa ampuma-aseet ja niiden hankkijat. Jos tähän tehtävään liittyy henkilötietojen käsittelyä, erityiset tietosuojatakeet ovat tarpeen.
  - Aseisiin liittyvää rikollisuutta koskevien tarkempien ja kattavampien tietojen kerääminen käyttämällä yhdessä olemassa olevia tietotekniikkavälineitä, kuten Schengenin tietojärjestelmää II (SIS II), tullitietojärjestelmää, Europolin tiedonjakovälineitä ja Interpolin iArms-järjestelmää. Kuten edellä on mainittu, poliisin ja tullin olemassa olevien tietokantojen käyttöoikeuksia koskevat tiukat tietosuojasäännöt.
4. Siksi tietosuoja näyttää olevan yksi tämän tiedonannon keskeinen kysymys.

1.3 Lausunnon tavoite ja kattavuus

5. Koska komissio aikoo esittää säädösehdotuksia vuonna 2015, Euroopan tietosuojavaltuutettu painottaa ja selittää tässä lausunnossa tiedonannossa kuvattujen tehtävien vaikutusta tietosuojaan. Euroopan tietosuojavaltuutettu pyrkii näin varmistamaan, että tietosuojaan liittyvät näkökohdat huomioidaan asianmukaisesti tulevissa alaa koskevissa säädösehdotuksissa. Hän muistuttaa sovellettavasta EU:n tietosuojalainsäädännöstä, ilmoittaa, missä seikoissa sen huomioiminen on oleellista, ja määrittää, mitä seurauksia vaadittujen sääntöjen noudattamisesta on kunkin tehtävän osalta.

4. Päätelmät

52. Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio mainitsee, että suunniteltujen tehtävien toteutuksessa noudatetaan yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan liittyviä oikeuksia. Hän haluaa kuitenkin painottaa, että henkilötietojen käsittelyä on mietittävä lainsäädännön varhaisessa vaiheessa sekä mielellään myös siinä vaiheessa, kun komissio antaa tiedonantoja. Näin voidaan varmistaa, että tietosuojakysymykset tunnistetaan ajoissa tarpeeksi kattavasti ja että hyväksyttävät tehtävät noudattavat tietosuojavaatimuksia.

53. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että ehdotettuihin ampuma-aseita koskeviin toimiin oleellisesti liittyviä tietosuojanäkökohtia käsitellään, kun komissio kuulee sidosryhmiä. Hän suosittelee myös, että laittoman kaupan torjumista käsittelevää asiantuntijaryhmää kuullaan tietosuoja-asioissa.

54. Mitä tulee komission tulevaisuudessa esittämiin säädösehdotuksiin, Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee, että sovellettavaan EU:n tietosuojalakiin viitataan selkeästi aina, kun asia on yhteydessä henkilötietojen käsittelyyn. Näin on toimittava ehdotusten aineellisissa ja nimenomaisissa säännöksissä. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan nojalla Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultava ehdotuksista, jotka liittyvät henkilötietojen käsittelyyn.

55. Tässä lausunnossa Euroopan tietosuojavaltuutettu on nostanut esiin tietosuojavaatimukset, joita sovelletaan taistelussa laitonta asekauppaa vastaan. Hän suosittelee, että kaikessa aiheeseen liittyvässä tulevassa lainsäädännössä otetaan huomioon tietosuojavaatimukset, kuten tarpeellisuus, oikeasuhteisuus, käyttötarkoituksen rajoittaminen, tiedon minimoiminen periaate, erityiset tietoryhmät, tietojen säilytysaika, rekisteröityjen oikeudet sekä käsittelyn turvallisuus. Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa tekemään tietosuojan vaikutusten arvioinnin, jonka avulla voidaan määrittää jokaiseen ehdotukseen tarvittavat tietosuojatakeet.

56. Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittelee seuraavaa:

- a) Kaikissa tulevissa säädösehdotuksissa, jotka liittyvät merkintöjä koskevan EU:n standardin määrittämiseen, on täsmennettävä, käsitelläänkö henkilötietoja ja jos käsitellään, millaisia ja suhteessa keneen.
- b) Aseenkantoluvan osalta arvioidaan terveyteen ja etniseen alkuperään liittyvien tietojen käsittelyn tarve sekä rikosrekisterin tarkastamisen tarve ja noudatetaan neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS 6 artiklassa ja direktiivin 95/46/EY 8 artiklassa annettuja määräyksiä näiden erityisten tietoryhmien käsittelyyn liittyvistä olosuhteista. Tulevien säädösten on sisällettävä erityiset suojatoimet, joita ovat esimerkiksi

seuraavat: ilmoitus käsittelyn tarkoituksesta; luettelo täsmällisistä tietojen tyypeistä, joita voidaan käsitellä; arkaluonteisten tietojen käyttöoikeuden rajoittaminen henkilöihin, joilla on tiedonsaantitarve ja salassapitovelvollisuus (esim. terveydenhuollon ammattilaiset, viranomaiset); varmistus terveydellisten/etnisten/rikosoikeudellisten hylkäysperusteiden selkeästä ilmoittamisesta ja rekisteröityjen oikeuksien harjoittamiseen liittyvien muodollisuuksien määrittäminen.

- c) Aseiden välittäjien pakollisen rekisteröinnin ja seulonnan tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus määritetään riittävällä tavalla ennen tämän tehtävän toteuttamista.
- d) Mitä tulee biometrinen tunnistimien mahdolliseen käyttöön ”älykkäissä aseissa”, ehdotuksessa on esitettävä todisteet turvallisuusriskeistä, joilla biometrinen tietojen käyttöä perustellaan. Ehdotuksesta on käytävä ilmi, minkä tyyppisiä biometrisia tietoja käsitellään, millaisilla turvatoimilla säädellään pääsy tietoihin ja ehkäistään tietojen manipulointia sekä se, mitä ehtoja biometrinen tietojen ajantasaistamiseen liittyy omistajanvaihdon yhteydessä.
- e) Lainvalvontaviranomaisille annettavissa uusissa ohjeissa on mainittava neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS määräykset ja varsinkin määräykset erityisten tietoryhmien käsittelystä. Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa myös arvioimaan ampuma-aseen haltijan etniseen alkuperään liittyvien tietojen käsittelytarvetta.
- f) Mitä tulee rajatylittävään yhteistyöhön, vaihdettaessa tietoja yli rajojen EU:n viranomaisten välillä on käytettävä mahdollisuuksien mukaan olemassa olevia turvallisia kanavia.
- g) Jos ballistiikkaa ja asetyyppejä koskevien tietojen sähköinen keskusrekisteri luodaan, asianomaisessa lainsäädännössä määritetään, että henkilötietoja ei käsitellä.
- h) Ampuma-asetietojen keruuta koskevan suunnitelman osalta on varmistettava, että kansallisten rekisterien sekä SIS II- ja iArms-järjestelmän uudet toiminnot ovat näihin tietojärjestelmiin pääsyä koskevien sääntöjen mukaisia. Jos kyseisten tietokantojen käyttöoikeus laajennetaan muihin tahoihin tai käyttäjiin, nykyistä oikeusperustaa on muutettava. Pääsy näiden tietokantojen hakuvälineisiin on rajoitettava valtuutettuihin käyttäjiin, ja hakujen tulosten on oltava muodossa ”osuma” tai ”ei osumaa”.

Tehty Brysselissä 17 päivänä helmikuuta 2014.

Giovanni BUTTARELLI
Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu
